

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 11119 af 01/12/2015 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 78-15 om ledsageordning - personkreds - psykisk nedsat funktionsevne - sindslidelse - botilbud

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2015-2134-10164

Ankestyrelsens principafgørelse 78-15 om ledsageordning - personkreds - psykisk nedsat funktionsevne - sindslidelse - botilbud

Resumé:

Kommunen skal efter servicelovens regler tilbyde ledsagelse til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter ledsagebekendtgørelsen er personer med sindslidelse ikke omfattet af personkredsen for en ledsageordning efter servicelovens § 97. Baggrunden herfor er ifølge forarbejderne til lovbestemmelsen, at arbejdet med sindslidende stiller særlige krav om indsigt og træning, der ligger ud over de kvalifikationer, det er forudsat, ledsagerne skal have.

Begrebet ”sindslidelse” bruges almindeligvis til at betegne alle psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser, som fremgår af WHO’s diagnosesystem. Der er ikke en entydig sammenhæng mellem en given sindslidelse og den enkelte persons psykiske funktionsevne.

Ankestyrelsen finder på den baggrund, at ledsagebekendtgørelsens bestemmelse om personer med sindslidelse skal ses i sammenhæng med lovgivningens øvrige kriterier for bevilling af ledsageordning: at borgeren ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og at borgeren kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Der kan derfor ikke gives afslag på ledsageordning alene med den begrundelse, at ansøger har en nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse. Kommunen skal i hvert tilfælde foretage en konkret og individuel helhedsvurdering af borgerens behov. Hvis det vurderes, at borgeren ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal der foretages en vurdering af, om borgeren har behov for socialpædagogisk støtte. Har borgeren behov for socialpædagogisk støtte eller anden støtte, der kræver særlige kvalifikationer hos ledsageren, vil borgeren ikke være berettiget til ledsageordning.

Forskellige typer af behov

Kommunen skal være opmærksom på, at borgeren kan være berettiget til ledsageordning til nogle typer af aktiviteter, men have behov for socialpædagogisk støtte til andre typer af aktiviteter. Der kan derfor være behov for, at ledsagebehovet dækkes efter flere forskellige bestemmelser.

Beboere på botilbud

Ledsageordning kan bevilges uanset boform. Beboere på et botilbud, der vurderes at være omfattet af personkredsen, er berettiget til ledsageordning til aktiviteter, som ikke er en integreret del af botilbudet.

Administration af ordningen

Der er ikke krav om, at borger selv er i stand til at administrere ledsageordningen, medmindre der er tale om udbetaling af kontant tilskud til ledsageordningen.

Lovgivning:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 - § 97

Bekendtgørelse om betingelser for ledsageordningen efter serviceloven – bekendtgørelse nr. 235 af 9. marts 2012 - § 1, stk. 3 og § 4.

Afgørelse:

1. Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt for at afklare, om personer med en sindslidelse er udelukket fra at være omfattet af personkredsen for ledsageordning, uanset arten af ledsagebehovet.

2. Reglerne

Lov om social service § 97 fastslår, at personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal tilbydes 15 timers ledsagelse om måneden.

Det fremgår af § 1, stk. 3, i bekendtgørelse om betingelser for ledsageordningen efter serviceloven, at ledsageordningen ikke omfatter personer med nedsat funktionsevne som følge af sindslidelse eller af sociale årsager.

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om betingelser for ledsageordningen efter serviceloven, at ledsageordningen ikke indeholder socialpædagogisk indhold. Ordningen er begrænset til personer, der kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

3. Andre principafgørelser

Kasserede

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere:

C-26-07: Historisk, gælder ikke længere. En borger, der både havde en fysisk lidelse og en sindslidelse, var omfattet af personkredsen for ledsageordning. Da borgers psykiske lidelse var sekundær, var han omfattet af personkredsen for ledsageordning.

C-17-03: Historisk, gælder ikke længere. En borger, der var udviklingshæmmet på grund af en kromosomfejl, var ikke berettiget til ledsageordning. Efter Ankestyrelsens vurdering var der ikke tale om en sindslidelse. Afslaget kunne derfor ikke gives med henvisning til bekendtgørelsens § 1, stk. 3. Dog fandt Ankestyrelsen, at borgeren ikke kunne efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold. Han var med den begrundelse ikke omfattet af personkredsen.

C-42-00: Historisk, gælder ikke længere. En borger, der led af en organisk hjernelidelse, var omfattet af personkredsen for ledsageordning, uanset at der var psykiske symptomer i et vist omfang. Da lidelsen grundlæggende var af somatisk karakter, var der ikke tale om en sindslidelse.

C-15-99: Historisk, gælder ikke længere. En borger, der ikke kunne færdes alene på grund af angstneurose/panikangst, var ikke berettiget til ledsageordning, fordi ordningen ikke omfatter personer med nedsat funktionsevne på grund af sindslidelse.

Praksis er præciseret og indarbejdet i denne principafgørelse.

4. Den konkrete afgørelse

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i din sag om klage over A Kommunes afgørelse truffet den 9. januar 2015.

Resultatet er

- Du er omfattet af personkredsen for ledsageordning.

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Kommunen vil kontakte dig om tilrettelæggelsen af din ledsageordning, herunder i hvilket omfang, du kan få ledsagelse til transport.

Der var enighed på mødet.

Begrundelsen for afgørelsen

Ret til ledsagelse

Ankestyrelsen vurderer, at du er omfattet af personkredsen, der har ret til ledsageordning.

Vi lægger vægt på, at du har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Du lider af Aspergers syndrom. Ifølge samtaleskema har du desuden fået at vide, at du også har en snert af autisme.

Vi lægger desuden vægt på, at din nedsatte funktionsevne gør, at du ikke er i stand til at færdes alene. Du har behov for hjælp til at finde vej og til at vælge den rigtige bus eller tog, når du færdes uden for hjemmet. Du bliver desuden let stresset i situationer, hvor der bliver stillet krav til dig, eller du skal noget, og du har behov for at vide, hvad du skal.

Vi lægger endvidere vægt på, at du ifølge samtaleskema er i stand til at tage offentlig transport med hjælp fra en ledsager, og at du kan ledsages uden socialpædagogisk indhold. Det fremgår desuden, at du ikke har udadreagerende adfærd.

På baggrund af formålet med serviceloven, bestemmelsen om ledsageordning og forarbejderne til loven, er det vores opfattelse, at der ikke kan gives afslag på ledsageordning alene med henvisning til, at borgeren har en sindslidelse.

Vi finder således, at ledsagebekendtgørelsens bestemmelse om personer med sindslidelse skal ses i sammenhæng med lovgivningens øvrige kriterier for bevilling af ledsageordning. Lovgivningens øvrige kriterier omfatter betingelserne om, at borgeren ikke kan færdes alene uden for hjemmet, og at borgeren kan efterspørge ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Der skal i hvert tilfælde foretages en konkret og individuel vurdering af borgerens hjælpebehov, og hvilken type støtte, der er brug for i forbindelse med ledsagelsen.

I de tilfælde, hvor sindslidelsen medfører, at der er behov for socialpædagogisk støtte eller anden støtte, der kræver særlige kvalifikationer hos ledsageren i forbindelse med ledsagelse til den ønskede type aktivitet, er borgeren ikke omfattet af personkredsen for ledsageordning. Kommunen skal i den forbindelse tage stilling til, om borgeren i stedet er berettiget til socialpædagogisk støtte. Kommunen skal samtidig være opmærksom på, at der kan være borgere, hvor behovet for socialpædagogisk støtte afhænger af typen af aktivitet. Det kan derfor være nødvendigt at bevilge hjælp efter flere forskellige bestemmelser.

Vi finder på den baggrund, at du kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold, da vi vurderer, at du ikke har behov for støtte, der kræver særlige kvalifikationer hos ledsageren, og du er dermed omfattet af personkredsen for servicelovens bestemmelse om ledsageordning. Du har derfor ret til 15 timers ledsagelse om måneden. Dog kan der ske fradrag, hvis du i forvejen modtager ledsagelse svarende til ledsageordningen efter § 97.

Vi bemærker, at der ikke er krav om, at man selv kan administrere ledsageordningen, medmindre der er tale om udbetaling af kontant tilskud til ledsageordningen. Vi kan i den forbindelse henvise til principafgørelse C-25-00 og ledsagebekendtgørelsens § 2, stk. 3.

Vi gør opmærksom på, at vi med afgørelsen ikke har forholdt os til, om Aspergers syndrom skal betragtes som en sindslidelse.

Hvad skal kommunen?

Kommunen skal som følge af vores afgørelse nærmere udmåle din ledsageordning.

Vi bemærker i den forbindelse, at der ikke er krav til omfanget af de ønskede aktiviteter i forbindelse med bevillingen af ledsageordning. Kommunen har i sin afgørelse af 9. januar 2015 lagt vægt på, at ledsageordningen er til løbende fritidsaktiviteter. Vi finder dog ikke, at dette er et kriterie i forbindelse med vurderingen af, om en person er berettiget til ledsageordning. Vi henviser til principafgørelse C-8-06, hvor vi vurderede, at borgerens hjemmedage i den konkrete sag, var ledsagelse i en form, der svarede til ledsagelse efter servicelovens § 78 (nuværende § 97).

Vi bemærker desuden, at transport i sig selv ikke er en selvvalgt aktivitet. Transport kan dog indgå som en del af ledsagelsen, hvis det sker i forbindelse med en aktivitet, hvor der er behov for ledsagelse.

Kommunen skal tage stilling til, om du kan få hjælp til den ønskede aktivitet som en del af ledsageordningen. Kommer kommunen frem til, at du ikke kan få den ønskede aktivitet som en del af ledsageordningen, skal kommunen tage stilling til, om du har mulighed for at få den ønskede hjælp efter andre bestemmelser, fx servicelovens bestemmelse om socialpædagogisk støtte.